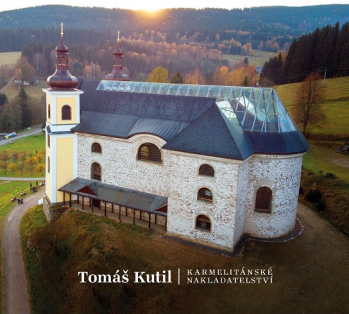




NERATOV

Průvodce místem smíření a naděje



Tomáš Kutil | KARMELITÁNSKÉ
NAKLADATELSTVÍ

Poutník











NERATOV

Průvodce místem smíření a naděje

—

Tomáš Kutil

KARMELITÁNSKÉ NAKLADATELSTVÍ

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kutil, Tomáš, 1986-

Neratov : průvodce místem smíření a naděje / Tomáš Kutil. – V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2022. – 134 stran : ilustrace. – (Poutník ; svazek 6)

Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.

ISBN 978-80-7566-224-8 (brožováno)

* 726.54:272 * 272-522/-523 * 726.5 * 7.025.3/.4 * 27-784 * 061.23 * 27-46 * 364-32 * 27-662:3 * 913:338.483.1 * (437.313) * 913(437.313) * (036)

– Kostel Nanebevzetí Panny Marie (Neratov, Bartošovice v Orlických horách, Česko)

– katolické kostely – Česko

– poutní místa – Česko

– obnova a rekonstrukce památek – Česko – od 1989

– křesťanské komunity – Česko – 20.-21. století

– občanská sdružení – Česko – 20.-21. století

– charitativní činnost – Česko – 20.-21. století

– křesťanství a společnost – Česko – 20.-21. století

– turistické zajímavosti – Česko

– Neratov (Bartošovice v Orlických horách, Česko)

– Neratov (Bartošovice v Orlických horách, Česko : oblast) – realie

– informační publikace

– průvodce

27 - Křesťanství. Křesťanská církev všeobecně. Eklesiologie [5]

Obsah

1. Místo zázraků	11
2. Příběh obnovy	
Milostná soška a příliv poutníků	20
Vyhnání původních obyvatel	22
První snahy o záchranu	23
Tajně svěcený zachránce	25
Zázraky se dějí, odpusťte	26
Spolu s postiženými	27
3. Otec zakladatel	
Maskované tábory	32
Ve službě lidem	32
Obtížné začátky	34
Nový domov	36
Neúnavný stavitel	40
4. Srdce Neratova	
Pohled do nebe	44
Vznášející se Panna Maria	46
Oltář z Blízkého východu	50
5. Pivo a bydlení U Proroka	
Od biomasy k pivu	53
Inspirace z Plzně	54
Nápoj pro cyklisty	57

Neratovská piva	59
Neratovská hospoda	63
Bydlení a bistro U Proroka	63
Další možnosti ubytování	64

6. Lidé s postižením

Chráněné bydlení Domov	67
Zásady a principy chráněného bydlení:	68
Denní stacionář Lávka	71
Základní speciální škola	71
Chráněné dílny	75
Chráněná pracoviště v Neratově	75
Chráněné dílny Kopeček (Bartošovice)	77
Albertinum Žamberk	77
Chráněné pracoviště Králíky	77
Dobrovolníci	77

7. Co se děje v Neratově

Srpnová pouť	79
Menteatrál	82
Koncerty ZUŠ Open	83
Koncerty	84
Jarmarky na Kopečku	85

8. Kam na výlet a k vodě

Neratov – rozhledna Jagodna	88
Neratov – Zemská brána	90
Neratov – rozhledna Czerniec	91
Neratov – Anenský vrch či pevnost Hanička	91
S Kačenkou po stopách sklářů	93
Další tipy na výlet	95

Výlety pro cyklisty	95
Trasy pro terénní kola	96
Běžecské lyžování	98
Koupání	99
Výlety podél vody	101

9. Kostely a poutní místa v okolí

Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Vrchní Orlici	103
Kostel sv. Máří Magdaleny v Bartošovicích	104
Kaple sv. Anny v Hadinci	104
Kostel sv. Jana Křtitele v Orlickém Záhoří	104
Kunštátská kaple na Jiráskově cestě	107
Kostel sv. Antonína v Lasówce	107
Kostel Všech svatých v Rokytnici	109
Kostel Nejsvětější Trojice v Rokytnici	109
Poutní místo Hora Matky Boží u Králík	109
Poutní místo Homole	114
Poutní místo Rokole	116

10. Čím je pro vás Neratov?

Bůh odtud neodešel	120
Prosklený nebe	122
Jsme ohromeni tím, co všechno tu dělají	125
Je to skutečně místo zázraků	127
Zažívat krásu kultury i přírody	129
Naše děti tu jsou šťastné	132
Poznámka autora	135



1.

Místo zázraků

Zázrak. Když si procházíte novinové články či reportáže o Neratově, slovo zázrak je tím, které se objevuje nejčastěji. Troufám si tvrdit, že v tomto případě to není nadsázka. V tomhle nejprve zapomenutém a postupně znovu objevovaném poutním místě v Orlických horách vidím zázraků hned několik.

Zázračná uzdravení byla zřejmě hlavním důvodem, proč se v minulosti stal Neratov vyhledávaným poutním místem pro věřící nejen z českých, ale i okolních zemí. Pramen, který vyvěrá nedaleko kostela, považovali za léčivý a v kronikách lze nalézt řadu svědectví o nevysvětlitelných uzdraveních.

Dalším zázrakem bylo, že kostel přežil „osvobození“ v roce 1945, při kterém opilý voják zasáhl pancéřovou pěstí střechu kostela a ta začala hořet. Monumentální kostel i tohle zvládl, velmi pomohla rychlá reakce místních lidí, kteří se neohroženě pustili do hašení. Kostel ovšem postupně začal chátrat.

Komunisté ho nechali rozpadat se tak dlouho, že na něj mohli celkem bez obav vydat demoliční výměr. Ale přichází další zázrak. Demolice něco stojí a peněz v socialistickém státě nebylo nazbyt. Finance na to vyčleněné spolkl převoz vzácného schodiště. Na bagry už nezbylo. Takže kostel, či spíše jeho torzo, zůstal na svém místě.

Krátce před Sametovou revolucí ho „náhodou“ při jednom z výletů objevil mladý táborník a tehdy už tajný



kněz Josef Suchár. Místo mu učarovalo a on se rozhodl, že ho obnoví.

Obnova kostela a posléze celého poutního místa je dalším zázrakem. Josef Suchár se do ní pustil s několika pěstounskými rodinami a z velmi bojových podmínek se postupně začalo stávat místo k životu. Navíc místo k životu těch, kdo to nemají lehké – lidí s postižením. Dnes tam každý rok přijíždějí desetitisíce poutníků a obdivují, co lze s odhodláním a Božím požehnáním dokázat.

Tohle vše by ale bylo málo. Inspirativní minulost je hezká věc, ale Neratov přitahuje hlavně tím, že zázraky se tam dějí pořád dál. Jsem o tom přesvědčen. Je v něm zvláštní klid, pokoj, smíření. Pro mnoho lidí je místem, kam se rádi vracejí. Kde zažívají zklidnění, zhojení starých ran, kde nacházejí novou inspiraci a sílu. Nechte se i vy pozvat. Třeba v Neratově naleznete něco, co vám už dlouho chybělo.









2. Příběh obnovy

„S několika rodinami se Josef Suchár začal starat o postižené děti a později se do Neratova přestěhoval. Společně se pustili i do vyklízení kostela, ve kterém bylo odhadem 120 nákladních aut sutin a rozpadlých zbytků zdiva.“

Neexistuje moc míst, které by měly bohatou historii a zároveň nabízely něco nového. Neratov je v tomto směru unikátní. Z poutního místa v klasickém náboženském smyslu slova se stal poutním místem smíření, kam dnes přijíždějí lidé věřící, hledající i ti, kdo věci nadpozemské příliš neřeší.

Historie Neratova začala, podobně jako mnoho míst v pohraničí, díky sklářskému řemeslu. Už od roku 1478 byla zřejmě na místě pozdějšího rychtářství sklárna. Sklářskému řemeslu se v té době velmi dařilo a v Orlických horách bylo skláren hned několik. První vlna osidlování začala už ve 13. století. Novými obyvateli nejen Bärnwaldu, jak zní původní německý název vesnice, byli němečtí skláři a dělníci. Přicházeli převážně z Durynska, Franků, Hesenska a Míšeňska. Od 15. století se sklárny a železárny začaly zakládat v hojnějším počtu. Zvýšila se také těžba dřeva.



▲ *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a část Neratova na dobové pohlednici.*

Bärnwald vznikl možná jako plánovaná osada, možná jen rozšířením usedlostí kolem sklářské huti. Chyběl v ní ale kostel. A tak místní lidé postavili na místě dnešní hřbitovní kaple dřevěný kostelík, kolem něhož postupně vznikl hřbitov. V roce 1585 nechal nový farář dosavadní kostelík zvětšit a věnoval mu zvon, který vážil 320 kg a zvonil až do roku 1945. Zvony, které se do věží hlavního neratovského kostela vrátily ke konci roku 2018, jsou vytvořeny právě podle původních zvonů. Větší z nich váží kolem 300 kg, menší 180 kg. Počátkem 17. století se kostelík přeměnil v evangelickou modlitebnu. Roku 1603 věnoval Christoph Mauschwitz, tehdejší držitel rokytnického panství, kostelu kamennou křtitelnicí. Je ozdobena jeho erbem – zelenou jezerní růží ve stříbrném poli. Tato křtitelnice je dnes součástí nové křtitelnice v kostele.

Pro německé jméno vsi existuje několik vysvětlení, píše Richard Neugebauer v publikaci *Dějiny Neratova (Bärnwaldu)*. Jako první nabízí souvislost se slovem „Bär“ (medvěd). Jazykovědci považují toto vysvětlení za nepravděpodobné. Spíše se kloní k tomu, že slovní základ „beer“, „baar“ má podobný význam jako „klučit“, „mýtit“, takže volný překlad názvu by zněl „vymýcený les“. Jinou možností je „Beerenwald“, tedy „les plný borůvek, brusinek a jahod“. Jméno by mohlo původně být i „Bannwald“ (chráněný, nedotknutelný, hájený les). České jméno „Neratov“ se objevuje v hraničních protokolech a bylo znovu objeveno českými historiky v 19. století. Od roku 1918 bylo jméno obce dvojjazyčné Bärnwald-Neratov a od roku 1945 nese obec úředně pouze jméno Neratov.



▲ *Kostel ještě v plné kráse. Jeho okolí bylo méně zalesněné než nyní.*